

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1939 kl. 2 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 2, i anledning av väckt motion, II: 179, angående främjande från statens sida av landsbygdsungdomens möjligheter att efter slutad folkskola kunna förvärva fortsatt utbildning vid olika slag av högre läroanstalter.

Motionen. I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 179, har herr *Hermansson* i Kvistljungby m. fl. hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning om en allsidig utredning avseende ett främjande från statens sida av landsbygdsungdomens möjligheter att efter slutad folkskola kunna för överkomlig kostnad förvärva fortsatt utbildning vid olika slag av högre läroanstalter.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Yttranden. Utskottet har i vederbörlig ordning begärt och erhållit skolöverstyrelsens utlåtande över förevarande motion. Dessutom har utskottet berett Svenska landskommunernas förbund tillfälle att yttra sig över motionen, och har utskottet från förbundets styrelse erhållit yttrande i ärendet. Sistnämnda yttrande, däri styrelsen förklarar sig icke hava något att erinra mot att den ifrågasatta utredningen kommer till stånd, är såsom bilaga fogat till detta utlåtande.

Utskottet. Den genom föreliggande motion väckta frågan har tidigare vid upprepade tillfällen varit under behandling i riksdagen. Med anledning av två inom riksdagen väckta likalydande motioner (I: 160, av herr A. Holstenson m. fl., och II: 394, av herr A. Pettersson i Dahl m. fl.) anhöll 1937 års riksdag i skrivelse den 11 juni 1937, nr 444, att Kungl. Maj:t måtte taga under omprövning, huruvida icke förslag rörande upprättande av internat vid högre allmänna läroverket i Strängnäs kunde föreläggas riksdagen, ävensom föranstalta om utredning rörande underlättande i övrigt av möjligheterna för barn, boende å ort, där allmänt läroverk och därmed jämförlig undervisningsanstalt saknades, att besöka sådan anstalt.

Med anledning av riksdagens omförmälda skrivelse anbefalldes Kungl. Maj:t genom beslut den 30 september 1937 skolöverstyrelsen att dels verkställa undersökning, huruvida och under vilka förutsättningar statsbidrag skulle kunna utgå till bestridande av kostnaderna för lärjungars från landsbygden vistelse vid allmänna läroverk och vissa andra offentliga läroanstalter,

dels ock till Kungl. Maj:t inkomma med utredning i detta hänseende samt med förslag till de åtgärder, som i anledning därav kunde befinnas erforderliga.

I sitt till utskottet avgivna utlåtande över föreliggande motion har nu skolöverstyrelsen redogjort för de åtgärder, som blivit av överstyrelsen vidtagna till åttlydnad av ovanberörda beslut. Överstyrelsen hade till allmänna läroverk, kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, högre folkskolor och praktiska mellanskolor utsänt en rundfråga rörande de förhållanden, som för här ifrågavarande spörsmål kunde vara av vikt och intresse, varjämte kollegier och rektorer bereddcs tillfälle att yttra sig i ärendet. Svaren på nämnda rundfråga samt de inkomna yttrandena utgjorde ett rikt och mångsidigt material, hänförande sig till läget vårterminen 1938, för belysande av problemets olika sidor. Detta material hade sedermera utökats med uppgifter från ytterligare ett antal läroanstalter. Det sålunda insamlade, synnerligen omfattningsrika materialet vore för närvarande föremål för slutlig bearbetning inom överstyrelsen, och den anbefallda utredningen skulle kunna överlämnas till Kungl. Maj:t i god tid före nästa års riksdag.

Med hänsyn till att den av föreliggande motion framförda frågan redan befinner sig under utredning samt denna utredning, enligt vad ovan visats, framförts så långt, att den torde kunna i god tid före nästa års riksdag överlämnas till Kungl. Maj:t, har utskottet, som livligt behjärtar motionens syfte, funnit ytterligare åtgärder härutinnan icke erforderliga, och får utskottet därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 9 mars 1939.

På utskottets vägnar:

CARL HOPPE.

Närvarande vid ärendets behandling i utskottet: herrar *Hoppe**, *Kyling*, *Persson* i *Vinberg*, *Tornegård**, *Karlsson* i *Granebo*, *Larsson* i *Östersund*, *Nilson* i *Eskilstuna*, *Olofsson* i *Höganäs** och *Tengström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Till Riksdagens Andra kammarens första tillfälliga utskott.

Sedan Svenska landskommunernas förbund genom remiss den 2 februari 1939 beretts tillfälle att avgiva yttrande över en av Herbert Hermansson med flera inom kammaren väckt motion nr 179 angående främjande från statens sida av landsbygdsungdomens möjligheter att efter slutad folkskola kunna förvärva fortsatt utbildning vid olika slag av högre läroanstalter, får förbundets styrelse härmed anföra följande.

Det kan, såsom vederbörande utskott i anledning av den av motionärerna åberopade, inom första kammaren under 1938 års riksdag väckta motionen nr 72 yttrade, icke bestridas, att landsbygdsungdom på grund av de ofta stora avstånden till de högre läroanstalterna i vida mindre utsträckning än städernas har möjlighet att till överkomlig kostnad förvärva sig fortsatt utbildning. Åtgärder i den riktning, som i nu förevarande motion avses, skulle givetvis vara ägnade att bereda större rättvisa i förevarande hänseende.

Även om styrelsen med hänsyn till de kostnader, som otvivelaktigt skulle erfordras för vinnande av det i motionen avsedda syftet, kan hysa viss betänksamhet till förslaget, anser den sig icke ha något att erinra emot att den ifrågasatta utredningen kommer till stånd.

Stockholm den 24 februari 1939.

Styrelsen för Svenska Landskommunernas Förbund

Anders Råstock.

/J. A. Zander.